

2 Nisan Otizm Farkındalık Gününde Fark Etmemiz Gerekenler...

Bundan 60 yıl kadar önce ABD’de çocuk psikiyatrisi olarak çalışan Dr. Kanner, dış dünyadan kendilerini tümüyle soyutlamış bazı çocukları anlatmak için ‘otizm’ kavramını kullanmıştı. Günümüzde her 150 çocuktan birinin otizm kategorisinde yer aldığı biliniyor. Dolayısıyla, otizm günümüzde rastlanan en yaygın nörolojik bozukluk olma özelliğini gösteriyor.

Otizmliler çocuklar başkalarıyla etkileşime girmekten kaçınıyorlar. Örneğin, ‘ce-e’ oyunu gibi diğer çocukların pek sevdiği etkileşimli oyunlara hiç ilgi gösteremeyebiliyorlar. Dil ve iletişim becerileri de oldukça yetersiz. Ya hiç konuşmuyorlar, ya da sıra dışı konuşma özellikleri gösteriyorlar. Örneğin, TV reklamlarından ezberledikleri sözleri ilişkisiz zamanlarda tekrarlayıp durabiliyorlar. Başkalarının söylediklerini anlamakta da zorlanıyorlar. Örneğin, adlarıyla seslenildiğinde dönüp bakmıyorlar çoğu kez. Belirtilen iletişim sorunlarıyla yakından ilişkili olarak, saldırganlık davranışlarına da sıklıkla rastlanıyor.

Otizmliler çocuklarda yoğun takıntılı davranışlar da gözleniyor. Örneğin, ellerine geçen bir çay tabağını saatlerce döndürebiliyorlar ya da parmak uçlarında odanın bir köşesinden diğerine dakikalarca koşabiliyorlar.

Yapılan araştırmalar, yukarıda sıralanan özelliklerin, beyin ve sinir sistemindeki sorunlardan kaynaklandığı yönünde bilgiler sağlıyor. Pek çok genin de bir şekilde otizmle bağlantılı olduğu belirlenmiş durumda. Ancak, otizmin genetik sırrı henüz çözülebilmemiş değil. Ayrıca, otizmi tedavi eden bir ilaç da henüz yok.

Öyleyse, tedavisi olmayan bu sorunla boğuşan binlerce çocuğu nasıl bir gelecek bekliyor? İyi haber şu: Erken yaşta uygun bir eğitim alabilenlerin yarısına yakını birkaç yıl içinde bu sorundan büyük ölçüde kurtuluyor. Geri kalanlar da az ya da çok ilerliyor. Kötü haber de şu: Böyle bir eğitimin 3-4 yaştan önce başlaması, haftada en az 20 saat olması ve çok özel yöntemlerle yürütülmesi gerekiyor. Yapılan araştırmalar, böyle bir eğitimin uygulamalı davranış analizine (ABA) dayalı olması gerektiğini de gösteriyor.

Düşünün ki, her çocuğa en temel iletişim becerilerini bile sistematik bir süreçle öğretmeye çalışacaksınız. Sözel iletişimde ilerleyemeyen çocuklara resimlerle ya da jestlerle iletişim kurmayı öğreteceksiniz. Yanı sıra taklit etmeyi, sosyalleşmeyi, takıntılardan kurtulmayı, günlük yaşam becerilerini, çeşitli kavramları vb. de öğreteceksiniz. Haliyle, böyle bir eğitim oldukça zahmetli ve masraflı. Ancak, birincisi, şu an için başka çare yok! İkincisi ve daha da önemlisi, pek çok çocuk birkaç yıl içinde normal eğitime devam edebilir hale geldiği için, uzun dönemde karımız çok!

Tohum Otizm Vakfı 2003 yılında Mine Narin başkanlığında otizmin ülkemizde bilimsel olarak ele alınmasına katkıda bulunmak amacıyla kurulmuş bir STK. Vakfın bir özel eğitim okulu var. Bu okul, ülkemizde yukarıda belirtilen özelliklerde eğitim sağlayan ender kurumlardan biri. Ayrıca Vakıf, otizmin erken dönemde tanınmasından eğitmenlerin eğitilmesine kadar pek çok projede Sağlık ve Milli Eğitim Bakanlıklarıyla işbirliği içerisinde çalışıyor.

Bundan birkaç yıl önce 2 Nisan günü, 'Dünya Otizm Farkındalık Günü' olarak, Nisan ayı ise 'Dünya Otizm Farkındalık Ayı' olarak ilan edildi. Nisan ayı boyunca TV ekranlarından gazete sayfalarına, alış-veriş merkezlerinden pazar yerlerine kadar pek çok yerde otizmle ilişkili etkinlikler yapacağız. Amacımız, size otizmi anlatmak... Ve desteğinizle, ülkemizde %10 bile olmayan otizimli çocukların okullaşma oranını %100'e çıkarmak...